

PRILOG 03, inačica 01

Rječnik pojmova

Zaštitne (buffer) zone¹	Zaštitne zone mala su područja ili pojasevi tla sa stalnom vegetacijom, izrađeni tako da presretnu zagađivače i spriječe pojavu drugih rizika vezanih uz okolinu. Zaštitne zone između ostalog uključuju: priobalne zaštitne pojaseve, filtracijske pojaseve, zatravljene vodne tokove, zaštitne pojaseve, vjetrobranske pojaseve, granična područja polja, obrezivanje aleja, vjetrobranske pojaseve sa zeljastim biljkama.
Certificirano sjeme	Međunarodno korišten naziv za sjeme koje je u skladu sa zakonskim zahtjevima.
Konverzija²	Promjena prirodnog ekosustava u svrhe drukčije uporabe tla ili temeljna promjena u sastavu vrsta, strukturi ili funkciji prirodnog ekosustava. Krčenje šuma jedan je od oblika konverzije (konverzija prirodnih šuma). Konverzija uključuje ozbiljnu degradaciju ili uvođenje praksi upravljanja koje rezultiraju značajnim i održivim promjenama u prijašnjem sastavu vrsta, strukturi ili funkciji ekosustava. Promjena prirodnih ekosustava koja je u skladu s ovom definicijom smatra se konverzijom, bez obzira na to je li zakonita ili nije.
Obradivo tlo³	Obradivo tlo i agrošumarski sustavi u kojima je struktura vegetacije ispod praga kategorije koja opisuje šumsko zemljište i za koje se ne očekuje da će u nadolazećem razdoblju prijeći taj prag. Obradiva tla uključuju: <ul style="list-style-type: none"> • jednogodišnje usjeve, uključujući žitarice, uljarice, povrće, korjenaste usjeve i stočnu hranu • višegodišnje nasade, uključujući drveće i grmlje, u spoju sa zeljastim usjevima (npr. agrošumarstvo) ili nasadima voćnjaka, vinogradi i mladice kratke rotacije, osim tamo gdje tlo ispunjava kriterije kategorizacije kao šumsko • privremeni ugar (npr. tlo ostavljeno da miruje jednu ili više godina prije ponovne obrade). <p>U kategoriju obradivih tala nije uključeno obradivo tlo koje se uobičajeno koristi za uzgoj jednogodišnjih usjeva, ali se privremeno (ne dulje od pet godina) koristi za uzgoj krmnog bilja ili kao pašnjak u okviru godišnjeg plodoreda: usjev - ispaša (mješoviti sustav).</p>
Područje uzgoja „Donau Soja“ soje	Države i regije porijekla „Donau Soja“ soje definirani su kako politički, tako i geografski. Popis država u kojima se može proizvoditi „Donau Soja“ soja može se dobiti na temelju popisa država Dunavskog bazena, koji je opisala Međunarodna komisija za zaštitu Dunava ⁴ .
Krčenje šuma⁵	Nestanak prirodnih šuma uslijed: i) konverzija za poljoprivredne ili druge nešumske namjene; ii) konverzija u nasade drveća; ili iii) temeljite i trajne degradacije.
Drenaža⁶	Umjetno uklanjanje vode iz tla; drenaža se primjenjuje u svrhu melioracije

¹ Usporediti s definicijom Ministarstva poljoprivrede Sjedinjenih Američkih Država (USDA): <https://www.nrcs.usda.gov/wps/portal/nrcs/detail/plantmaterials/technical/publications/?cid=stelprdb1042930#:~:text=Plants%20for%20Conservation%20Buffers,pollution%2C%20and%20improve%20wildlife%20habitat.>

² https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

³ Usporediti s definicijom Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC):

https://www.ipccnggip.iges.or.jp/public/2006gl/pdf/4_Volume4/V4_05_Ch5_Cropland.pdf

⁴ <https://www.icpdr.org/main/danube-basin/countries-danube-river-basin>

⁵ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

⁶ <https://www.britannica.com/topic/drainage>

močvara, radi sprječavanja erozije te u spoju s navodnjavanjem u poljoprivredne svrhe u sušnim područjima.

Ekološki koridor⁷ Jasno definirano geografsko područje kojim se dugoročno upravlja u cilju održavanja ili obnavljanja mogućnosti nesmetanog kretanja vrsta i tijekom prirodnih procesa (npr. ekološka povezanost).

Područje uzgoja „Europe Soya“ soje Države i regije porijekla „Europe Soya“ soje definirani su kako politički tako i geografski. Granice regije za „Europe Soya“ soju temelje se na definiciji granica ruskih pograničnih regija, kako ih je odredio Philip Johan von Strahlenberg.

Šuma⁸ Tlo površine veće od pola hektara s drvećem višim od pet metara i čije krošnje pokrivaju više od 10 %, odnosno drveće može doseći toliki postotak ako se pusti da raste. Ne uključuje tlo pretežito korišteno u poljoprivredne ili druge namjene. Šume uključuju prirodne šume (vidi definiciju u nastavku) i nasade drveća (vidi definiciju u nastavku).

Prirodna šuma⁹

Šuma koja je prirodni ekosustav.

Prirodna šuma posjeduje mnoge, ili većinu, značajki šuma autohtonih za određenu lokaciju, uključujući sastav vrsta, strukturu i ekološku funkciju.

Prirodne šume uključuju:

- Prašume koje u novijoj povijesti nisu bile izložene značajnijem ljudskom utjecaju.
- Obnovljene šume (drugi rast) koje su bile podvrgnute značajnim utjecajima u prošlosti (na primjer, zbog poljoprivrede, uzgoja stoke, sadnje drveća ili intenzivne sječe), ali u kojima su glavni uzroci prestali postojati ili su značajno smanjeni, a ekosustav je dosegao razine sastava vrsta, strukture i ekološke funkcije prethodnih ili drugih suvremenih prirodnih ekosustava.
- Prirodne šume kojima se upravlja i u kojima postoji većina sastava, strukture i ekološke funkcije ekosustava, uz prisutnost aktivnosti kao što su:
 - Skupljanje drvne građe ili drugih šumskih proizvoda, uključujući upravljanje u svrhe promicanja visoko cijenjenih vrsta.
 - Niskointenzivni uzgoj i uzgoj malog obujma unutar šume, kao što su manje intenzivni oblici poljoprivrede na čistinama unutar šumskog mozaika.
- Šume koje su djelomično degradirane zbog antropogenih ili prirodnih uzroka (npr. sječa, požari, klimatske promjene, invazivne vrste ili drugo), ali u kojima tlo nije prenamijenjeno u druge svrhe i u kojima degradacija nije rezultirala trajnim smanjenjem drvenastog pokrova ispod praga koji određuje šumu, niti trajnim gubitkom drugih glavnih elemenata sastava, strukture i ekološke funkcije ekosustava.

Nasad drveća¹⁰

⁷ <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-030-En.pdf>

⁸ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

⁹ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

¹⁰ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

Šuma koju uglavnom čini drveće koje je zasađeno i/ili namjerno posijano, a kojoj nedostaju ključni elementi prirodne šume koja je autohtona za predmetnu lokaciju, kao što je sastav vrsta i strukturna raznolikost.

<p>Bez GMO-a</p>	<p>Status bez GMO-a temelji se na minimalnim zahtjevima koje postavljaju sljedeće europske certifikacijske sheme „bez GMO-a“:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Njemački EG-Gentechnik-Durchführungsgesetz (EGGenTDurchfG), s revizijama koje se provode kako je propisano od strane udruženja German Verband Lebensmittel ohne Gentechnik (VLOG) • Austrijski skup zakona o prehranbenim proizvodima (Codex Alimentarius Austriacus) i odgovarajući „Leitfaden zur risikobasierter Kontrolle auf Gentechnikfreiheit“ („Smjernice za praćenje proizvoda bez GMO-a na temelju rizika“) • Standard za kontrolu proizvodnje bez genetske modifikacije koji se temelji na riziku i standard za utvrđivanje procesa proizvodnje i obilježavanja hrane (standard „BEZ GMO-a“ za dunavsku regiju).
<p>Dobra poljoprivredna praksa¹¹</p>	<p>Primjena dostupnih znanja u cilju pronalaženja odgovora na izazove čovjekovog okoliša, gospodarstva i socijalne održivosti za proizvodne i postproizvodne procese na poljoprivrednom gospodarstvu koji rezultiraju sigurnim i zdravim prehranbenim i neprehranbenim poljoprivrednim proizvodima.</p>
<p>Pašnjak¹²</p>	<p>Kopneni ekosustavi u kojima prevladava zeljasta ili grmovita vegetacija najmanje pet godina kontinuirano. Uključuje livade ili pašnjake koji se obrađuju za sijeno, ali isključuje tlo koje se obrađuje za proizvodnju usjeva te obradivo tlo koje je privremeno na ugaru.</p>
<p>Integrirano upravljanje usjevima</p>	<p>Sustav proizvodnje usjeva koji čuva i unapređuje prirodne resurse dok istovremeno proizvodi usjeve na gospodarski isplativoj osnovi. Ovo je dugoročna strategija za cijelo poljoprivredno gospodarstvo, koja uključuje nove tehnologije i tradicionalna znanja i prakse.</p>
<p>Integrirano upravljanje štetnim organizmima¹³</p>	<p>Integrirana zaštita bilja podrazumijeva pomno razmatranje i procjenu svih raspoloživih metoda zaštite bilja te potom integracija odgovarajućih mjera kojima se sprečava razvoj populacije štetnih organizama, održava upotreba sredstava za zaštitu bilja i drugih oblika suzbijanja na razini koja je ekonomski i ekološki opravdana, te smanjuju ili svode na najmanju moguću mjeru rizici za zdravlje ljudi i za okoliš. Integrirano upravljanje štetnim organizmima usmjereno je na uzgoj zdravih kultura uz najmanje moguće ometanje agro-ekosustava te potiče prirodne mehanizme suzbijanja štetnih organizama.</p> <p>Opća načela integriranog upravljanja štetnim organizmima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sprečavanje i/ili suzbijanje štetnih organizama postiže se ili potpomaže između ostalog naročito: <ul style="list-style-type: none"> ○ plodoredom ○ primjenom odgovarajućih postupaka uzgoja (npr. starih postupaka suzbijanja korova prije ponovne sjetve ili sadnje bez dodatne obrade tla, rokovima i gustoćom sijanja,

¹¹ <http://www.fao.org/3/y8704e/y8704e.htm>

¹² Usporediti s Direktivom Europske komisije br. 1307/2014: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1307&from=EN>

¹³ Usporediti s Direktivom Europske komisije 2009/128/EZ: <https://eur-lex.europa.eu/legal->

- podusjevima, konzervativnom obradom tla, obrezivanjem i izravnim sijanjem),
- kad je prikladno, korištenjem rezistentnih/tolerantnih sorti i standardnog/certificiranog sjemena i sadnog materijala
 - primjena uravnoteženih postupaka gnojidbe, gnojidbe vapnenim gnojivom te postupaka navodnjavanja/drenaže
 - sprečavanjem širenja štetnih organizama provođenjem higijenskih mjera (npr. redovitim čišćenjem strojeva i opreme)
 - zaštita i poticanje važnih korisnih organizama, npr. odgovarajućim mjerama zaštite bilja ili korištenjem ekološke infrastrukture unutar i izvan uzgojnih i proizvodnih površina.
2. Štetni se organizmi moraju nadzirati odgovarajućim metodama i instrumentima, ako su oni dostupni. Takvi prikladni instrumenti trebaju uključivati promatranje na terenu kao i sustavi za znanstveno utemeljena upozorenja, sustavi predviđanja i ranog dijagnosticanja, kad je to moguće, kao i korištenje savjeta stručno kvalificiranih savjetnika.
 3. Profesionalni korisnik na temelju rezultata praćenja mora donijeti odluku hoće li i kada će primijeniti mjere zaštite bilja. Čvrsto i znanstveno utemeljene granične vrijednosti bitne su komponente u donošenju odluka. Kad je to moguće, prije tretiranja štetnih organizama moraju se uzeti u obzir granične vrijednosti utvrđene za pojedinu regiju, specifična područja, uzgojne kulture i posebne klimatske uvjete.
 4. Održivim biološkim, fizičkim i drugim nekemijskim metodama mora se dati prednost pred kemijskim metodama, ako se njima može postići zadovoljavajuća zaštita od štetnog organizma.
 5. Pesticidi koji se koriste moraju biti što je moguće specifičniji za ciljane vrste i moraju imati najmanje moguće učinke na zdravlje ljudi, neciljane organizme i na okoliš.
 6. Profesionalni korisnik treba ograničiti upotrebe pesticida i drugih metoda suzbijanja na najmanju moguću mjeru, npr. smanjenjem količina, manjom učestalosti primjene ili parcijalnom primjenom, pri čemu treba voditi računa da razina rizika mora biti prihvatljiva za vegetaciju i da se ne smije povećati rizik za razvoj rezistentnosti u populaciji štetnih organizama.
 7. Kad je poznat rizik od rezistentnosti na neku mjeru zaštite bilja i gdje razina zaraze štetnim organizmima zahtjeva ponavljanje primjene pesticida na kulturi, potrebno je primijeniti mjere protiv stvaranja otpornosti kako bi se zadržala učinkovitost sredstava. To može uključivati korištenje različitih pesticida s različitim načinima djelovanja.
 8. Na temelju vođene evidencije o upotrebi pesticida i na temelju praćenja štetnih organizama profesionalni korisnik treba provjeravati uspješnost primijenjenih mjera zaštite bilja.

Promjena u pogledu

Promjene u pogledu pokrovnog sloja po kategorijama tla (šume, pašnjaci,

uporabe tla¹⁴	plodna tla, močvare). To znači da je, npr., promjena iz pašnjaka na obradivo tlo promjena u pogledu načina uporabe tla, dok promjena s jednog usjeva (kao što je kukuruz) na drugi (recimo soja) nije. Obradivo tlo uključuje ugar (npr. zemljište ostavljeno da miruje jednu ili više godina prije ponovne obrade). Promjena u aktivnostima upravljanja, praksi obrade tla ili praksi unosa gnojiva ne smatra se promjenom u pogledu načina uporabe zemljišta.
Osobine krajobraza¹⁵	Osobine krajobraza koji su pored poljoprivredne parcele. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na, živice, ribnjake, jarke, drvorede (u nizu, u skupini ili izolirano), granična područja polja i terase.
Prirodno stanište¹⁶	Kopnena ili vodena područja koja su određena izraženim geografskim, abiotičkim i biotičkim svojstvima, bilo potpuno prirodna bilo poluprirodna;
Tresetište	Tresetno tlo je tlo s horizontima organskog materijala (tresetni supstrat) ukupne debljine najmanje 30 cm, na dubini od 60 cm. Organska tvar sadrži najmanje 20 % organskog ugljika u finom tlu.
Zaštićeno područje¹⁷	Geografski određen prostor kojim se upravlja na način da se postignu određeni ciljevi očuvanja.
Ciljevi zaštite¹⁸	Ispuniti ciljeve zaštite u okviru zaštićenih područja znači pridonijeti osiguranju biološke raznolikosti u tom području očuvanjem prirodnih staništa, divlje flore i faune.
Priobalni zaštitni pojasevi¹⁹	Uzdružni pojasevi trajne vegetacije uz vodeni ekosustav, čija je svrha zaštita i poboljšanje kvalitete voda vezivanjem i uklanjanjem različitih izvora onečišćenja, kako iz kopnenih tako i iz plitkih podzemnih tokova (međutokovi).
Poluprirodno stanište²⁰	Ekosustav u kojem su većina procesa i bioraznolikost netaknuti, iako je prostranost ili brojnost promijenjena ljudskim aktivnostima.
Standard²¹	Dokument koji, radi uobičajene i ponavljane uporabe, propisuje pravila, smjernice ili značajke za proizvode ili s njima povezane postupke i proizvodne metode.
Močvarno tlo²²	Područje močvare, tresetišta ili vodne površine, prirodne ili umjetne, stalne ili privremene, s vodom koja je stajaća ili tekuća, slatka, slankasta ili slana, uključujući morsku vodu čija dubina za vrijeme oseke ne prelazi šest metara.

Prema tome, močvarna tla uključuju široku paletu staništa kao što su močvare, tresetišta, poplavne ravnice, rijeke i jezera, te obalna područja kao što su slane močvare i močvare mangrova, mulj u međuplimnom području i

¹⁴ Compare with Communication from the Commission on the practical implementation of the EU biofuels and bioliquids sustainability scheme and on counting rules for biofuels: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:160:0008:0016:EN:PDF>

¹⁵ Compare with Regulation (EU) No 1306/2013: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1306&from=EN>

¹⁶ Compare with Council Directive 92/43 EEC: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>

¹⁷ <https://www.cbd.int/doc/legal/cbd-en.pdf>

¹⁸ Compare with Council Directive 92/43/EEC: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>

¹⁹ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/adaptation-options/establishment-and-restoration-of-riparian-buffer-s>

²⁰ <https://ipbes.net/glossary/semi-natural-habitats>

²¹ https://www.isealalliance.org/sites/default/files/resource/2017-11/ISEAL_Standard_Setting_Code_v6_Dec_2014.pdf

²² Compare with An Introduction to the Convention on Wetlands (previously The Ramsar Convention Manual). Ramsar Convention Secretariat, Gland, Switzerland:

https://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/handbook1_5ed_introductiontoconvention_e.pdf

korita morske trave, koraljni grebeni i druga morska područja ne dublja od šest metara tijekom oseke, zatim umjetna močvarna područja kao što su brane, akumulacije, rižina polja te ribnjake i lagune za pročišćavanje otpadnih voda.

Prirodne močvare

Morske i priobalne močvare

A – Stalno plitka morska voda, u većini slučajeva ispod šest metara dubine tijekom oseke; uključuje morske zaljeve i tjesnace.

B – Morska potplimna korita; uključuje slojeve algi i morske trave, podvodne livade morske trave u tropima.

C – Koraljni grebeni.

D – Kamenite morske obale; uključuje stjenovite otoke, hridi nad morem.

E – Pješčane i šljunčane obale te obale od pločastog kamena; uključuje pješčane sprudove i otočiće; uključuje sustave dina i vlažne dine od škrljevca.

F – Vode na ušćima; stajaća voda u estuarijima i delta sustavima.

G – Mulj, pijesak ili slane ravne površine u međuplimnim područjima.

H – Močvare u međuplimnim područjima; uključuje slane močvare, morske livade, uzdignute slane močvare; uključuje slatke i slatkovodne močvare u plimnim područjima.

I – Šumovite močvare u međuplimnim područjima; uključuje močvare mangrova, močvare palma nipa i plimne slatkovodne močvarne šume.

J – Obalne slankaste/slanske lagune; slankaste do slanske lagune s barem jednom uskom vezom s morem.

K – Obalne slatkovodne lagune; također uključuje lagune u slatkovodnim deltama.

Zk(a) – Krški i drugi podzemni hidrološki sustavi, morski/priobalni

Kopnene močvare

L – Stalne unutrašnje delte.

M – Stalne rijeke/pritoci/potoci; uključujući vodopade.

N – Sezonske/povremene/neredovite rijeke/pritoci/potoci.

O – Stalna slatkovodna jezera (preko 8 ha); uključuje velika jezera na riječnim okukama.

P – Sezonska/povremena slatkovodna jezera (preko 8 ha); uključuje jezera na poplavnim područjima.

Q – Stalna slana/slankasta/alkalna jezera.

R – Sezonska/povremena/slana/slankasta/alkalna jezera i ravnice.

Sp – Stalne slane/slankaste/alkalne močvare/bare.

Ss – Sezonske/povremene slane/slankaste/alkalne močvare/bare.

Tp – Stalne slatkovodne močvare/bare; jezerca (ispod 8 ha), močvare na anorganskom tlu; s emergentnom vegetacijom potopljenom većim dijelom sezone rasta.

Ts – Sezonske/povremene slatkovodne močvare/ribnjake na

anorganskom tlu; uključuje jame, sezonski poplavljene livade, močvare šaša.

U – Tresetišta bez šume; uključuje otvorene ili močvare sa žbunjem.

Va – Alpske močvare; uključuju alpske livade, privremene vodne površine nastale topljenjem snijega.

Vt – Močvarna tundra; uključuje bare u tundrama, privremene vodne površine nastale topljenjem snijega.

W – Močvare u kojima prevladava grmlje; močvare sa žbunjem, slatkovodne močvare u kojima prevladava žbunje, gustiš johe na anorganskom tlu.

Xf – Slatkovodne močvare u kojima prevladava drveće; uključuje slatkovodne močvarne šume, sezonski poplavljene šume, močvare sa šumom na anorganskom tlu.

Xp – Šumovita tresetišta; tresetne močvarne šume.

Y – Izvori vode; oaze.

Zg – Geotermalne močvare

Zk(b)—Krški i drugi podzemni hidrološki sustavi

Napomena: „Poplavna područja“ je širok pojam koji se odnosi na jedan ili više tipova močvara, što može uključivati primjere iz R, Ss, Ts, W, Xf, Xp ili druge tipove močvara. Primjeri poplavnih močvara sezonski su poplavljeni pašnjaci (uključujući prirodne vlažne livade), područja prekrivena grmljem, drvećem i šumama. Močvare poplavnih ravnica stoga nisu navedene kao posebna vrsta močvara.